

YALE UNIVERSITY
BEINECKE RARE BOOK AND MANUSCRIPT LIBRARY
MEDIEVAL AND RENAISSANCE MANUSCRIPTS

MS 768

Germany, s. XV²

Thomas Aquinas, Albertus Magnus, etc.

1. ff. 1r-127r *Quodlibetum primum sancti Thome* [running title]. Quesitum est de Deo, angelo et homine. De Deo quesitum est et quantum ad divinam naturam et quantum ad humanam naturam assumptam ... [Quodlibetum duodecimum]. *Questio XXV*. Deinde quesitum est de penis, et primo de pena temporali ... *Articulus secundus*. Secundo de pena eterna. Utrum anima separata a corpore naturaliter paciatur ab igne corporeo, sicut supra in uno quodlibeto, videlicet tercio, questione XXIII [this *quaestio* is found in art. 2, ff. 163v-164r]. Et tantum de istis omnibus. f. 127v-130v blank

Thomas Aquinas (1225-1274), *Quaestiones de quolibet. Opera omnia*, v. 25 (Rome, Paris, 1996).

2. ff. 131r-168v Utrum anima possit esse forma et hoc [?] aliquid...; Utrum anima humana sit separata secundum esse a corpore ...; Utrum intellectus possibilis *** ...; Utrum necesse sit ponere intellectum agentem ...; Utrum intellectus agens sit unus et separatus ...; Utrum anima sit cuncta ex materia et forma ...; Utrum anima et angelus differant specie ...; Utrum anima racionalius tali corpore debet uniri quale est corpus humanum ...; Utrum anima unitur materie corporali per medium ...; Utrum anima est superior corpore ...; Utrum anima sit tota in toto corpore et tota in qualibet parte ...; Utrum in homine anima rationalis, sensibilis et vegetabilis sit una substantia ...; Utrum anime sit sue potencie ...; Utrum potencie distinguantur per obiecta ...; Utrum anima humana sit corruptibilis ...; Utrum anima separata a corpore possit intellegere ...; Utrum anima coniuncta possit intellegere substantias separatas ...; Utrum anima separata intellegat substantias separatas ...; Utrum anima separata cognoscat omnia naturalia ...; Utrum potencie substantie maneant in anima separata ...; Utrum anima separata singularia cognoscat ...; Utrum anima separati [*sic*] possit pati penam ab igne corporeo... Sit laus Deo.

A series of *Quaestiones* on the soul.

3. f. 169r-v Utrum aliquis possit videre Deum per gratiam ...; Utrum corrupta re maneat eius sciencia...; Utrum corruptio sit aliquid naturale ... sicut est de corruptione. Sit laus Deo et preclarissime virgini Marie. f. 170 blank

Additional *Quaestiones*.

4. ff. 171r-186v Quoniam omnis creatura generis limitibus continetur ... et terminus accionis divine ita tam hec quam ille a Deo sunt, qui est super omnia benedictus. Amen.

Thomas Aquinas (doubtful), *De natura generis*. Glorieux, *Répertoire 14 di*. Thomas Aquinas, *Opuscula philosophica*, R.M. Spiazzi, ed. (Turin, Rome, 1954), pp. 177-204.

5. ff. 186v-188r Quoniam due sunt potencie cognoscitive in homine, scilicet sensus et intellectus, manifestum est ... et hec de principio individuacionis sufficiant.

Thomas Aquinas (doubtful), *De principio individuacionis*. Glorieux, *Répertoire 14 dn. Opuscula philosophica*, R.M. Spiazzi ed. (Turin, Rome, 1954), pp. 149-151.

6. ff. 188r-189v Sequitur tractatus de natura accidentis. Quoniam omnis cognicio humana a sensu inceptit ... Socrates est species, quia est homo, et de homine species predicatur. Hec de natura accidentis.

Thomas Aquinas (doubtful), *De natura accidentis*. Glorieux, *Répertoire 14 dh. Opuscula philosophica et theologica*, Michael de Maria, ed. (2nd ed., Rome, 1913), pp. 330- .

7. ff. 189v-195r Sequitur tractatus beati Thome de 4 speciebus opposicionum. Quoniam 4 sunt opposiciones, ut dicitur in Predicamentis, ideo de eis agere breviter intendimus ... nisi in tribus generibus *** ut ibidem dicitur. Et hec ad presens sufficiunt.

Thomas Aquinas (doubtful), *De quattuor oppositis*. Glorieux, *Répertoire 14 df. Opuscula philosophica*, R.M. Spiazzi ed. (Turin, Rome, 1954), pp. 207-217.

8. ff. 195r-196r Sequitur tractatus de immortalitate anime. Posse [*l. Nosse*] autem debes ex aliis quod **iis [*l. quatuor modis*] consulitur humanis erroribus ... non est huiusmodi, ut visum est ****, et hec de ista tantum de immortalitate anime.

Treatise on the immortality of the soul, being a shortened version of the beginning of Guillelmus de Alvernia (Guillaume d'Auvergne, c. 1180-1249), *De immortalitate animae*. Glorieux, *Répertoire 141 t. Guilielmi Alverni episcopi Parisiensis ... opera omnia*, v. 1 (Paris, 1674, repr. 1963), pp. 329-336. The text in the manuscript corresponds approximately to p. 329 and the first column of p. 330.

9. ff. 196r-202r Sequitur tractatus beati Thome de productione forme substantialis. De productione forme substantialis in esse sententiam sollemnem primorum doctorum tanquam principium ab inicio habitam ... qui processerunt in esse per creacionem ab eo qui est super omnia benedictus in secula. Amen.

Thomas de Sutton (d. in or after 1300), *De productione formarum substantialium*. Glorieux, *Faculté des Arts*, 453 b.

10. f. 202r Sequitur epistola de iudiciis astrorum ad ducissam Brabancie. Quia petisti ut tibi scriberem an liceat iudiciis astrorum uti, cui petitioni satisfacere volens ... circa ea que a voluntate hominis dependent iudiciis astrorum uti. Et sic est finis huius epistole.

Thomas Aquinas, *De iudiciis astrorum*. Glorieux, *Répertoire 14 cn. Opera omnia*, v. 43 (1976), p. 201.

11. ff. 202r-203r Sequitur tractatus de mixtione elementorum ad magistrum Philippum de Castro Celi **. Dubium apud multos esse solet quomodo elementa sunt in mixto. Videtur autem quibusdam ... non manent ergo elementa in mixto actu ut corpus et album, nec corporum nec alterum nec ambo: salvatur enim virtus illorum. Finis.

Thomas Aquinas, *De mixtione elementorum*. Glorieux, *Répertoire 14 ce. Opera omnia*, v. 43 (1976), pp. 155-157.

12. ff. 203r-204v Sequitur tractatus beati Thome de eternitate mundi. Supposito secundum fidem catholicam mundum ab eterno fuisse ... contrarie parti videntur probabilitatem afferre. Et hec de eternitate mundi dicta sufficiant pro presenti.

Thomas Aquinas, *De aeternitate mundi*. Glorieux, *Répertoire 14 ch. Opera omnia*, v. 43 (1976), pp. 85-89.

13. ff. 204v-207v Sequitur tractatus de instantibus. Quoniam omnem durationem comitatur instans ... qui est bonitas et ipse est, a quo omnia sunt et bona sunt. Eius bonitatis particeps nos faciet filius Virginis Ihesus Christus. Amen.

Thomas Aquinas(doubtful), *De instantibus*. Glorieux, *Répertoire 14 dm. Opuscula philosophica*, R.M. Spiazzi, ed. (Turin, Rome, 1954), pp. 111-118.

14. ff. 207v-208v Sequitur tractatus beati Thome de occultis accionibus nature. Quoniam in quibusdam naturalibus corporibus quedam acciones naturales apparent ... utpote ex principiis intrinsicis procedens. Et hec de operibus et accionibus occultis nature ad presens dicta sufficiant.

Thomas Aquinas, *De occultis operationibus naturae*. Glorieux, *Répertoire 14 br. Opera omnia*, v. 43 (1976), pp. 183-186.

15. ff. 208v-211r Sequitur tractatus beati Thomae de principiis nature. Quoniam quoddam potest esse licet non sit, quoddam vero est ... et sicut substancia est causa ceterorum, ita principia substancie sunt principia ceterorum.

Thomas Aquinas, *De principiis naturae*. Glorieux, *Répertoire 14 g. Opera omnia*, v. 43 (1976), pp. 39-47.

16. ff. 211r-217v Sequitur tractatus beati Thomae de natura materie. Postquam sermo completus est de principiis nature, remansit plenius naturam materie investigare ... mirabilis enim est potencia materie, que nec sciri potest nisi conferendo de formis que in ea esse habens [*l. habent*], ut dicitur 1° Phisicorum.

Thomas Aquinas, *De natura materiae et dimensionibus interminatis*. *Opuscula philosophica*, R.M. Spiazzi ed. (Turin, Rome, 1954), pp. 131-145.

17. ff. 217v-218v Sequitur tractatus beati Thome de motu cordis. Quoniam omne quod movetur necesse est habere motorem ... et huiusmodi, ex quibus cor calefit vel infrigidatur.

Thomas Aquinas, *De motu cordis*. *Opera omnia*, v. 43 (1976), pp. 127-130.

18. ff. 218v-223v Sequitur tractatus beati Thome de universalibus. Circa consideracionem universalis oportet te scire quare sensus sit singularium et sciencia universalium ... forma in natura [?] consimile dicit 7° Metaphisice. Hec de universalibus dicta sufficiant. Laus Deo.

Anonymous (Ps.-Thomas Aquinas), *De universalibus*.

19. ff. 223v-225v Sequitur tractatus domini Alberti de intellectu et intelligibili. Virtus cognoscitiva anime animalium de necessitate non est a seipsa ... et ita intellectus possibilis est ut ars vel artifex ad intelligendum possibilem, etc. Laus Deo. f. 226 blank

Anonymous (Ps.-Albertus Magnus), *De intellectu et intelligibili*.

20. ff. 227r-254v Omne esse vel est purum, per se existens et infinitum, vel est participatum, in alio receptum et limitatum. Volentes de esse tractatum componere ... et hec de esse et essentia dicta sufficiunt. Laus sit ipsi Deo in quo est omne esse, qui est trinus et unus, benedictus in secula seculorum. Amen.

Aegidius Romanus (Giles of Rome, c. 1244-1316), *Theoremata de ente et essentia*. E. Hocedez, ed., Museum Lessianum, Sect. Philos., 12 (Louvain, 1930), pp. 1-159.

21. ff. 254v-262v [prologue:] Sapiencia est dea scienciarum, scribit Arestotiles primo prime philosophie ... ad melius igitur acquirendum alias sciencias particulares exponendus est liber de ebdomatibus Boeci intitulus, qui sic incipit: [f. 255r, text:] Postulas ut ex ebdomatibus nostris eiusdem questionis obscuritatem ... sed alibi ista materia expedita est, ideo hic non tractabitur causa brevitatis, et hec de ebdomatibus Boecii, etc.

Anonymous commentary on Boethius (c. 480-c. 524), *Quomodo substantiae in eo, quod sint, bonae sint (De hebdomadibus, CPL 892)*.

22. ff. 263r-275v *Incipit liber de intellectu et intelligibili. Tractatus primus est de natura intellectus. Capitulum primum. De quo est intentio, et quis dicendorum ordo.* Dicit [l. Sicut] diximus a principio istius operis, scientia de anima non satis complete habetur ... quod volo quod a nobis hic relinquatur: altissimum enim est huiusmodi negocium et prime philosophie egens inquisitione. Deo gracias.

Albertus Magnus, *De intellectu et intelligibili*. Glorieux, *Répertoire 6 av. Opera omnia*, A. Borgnet ed., v. 9 (Paris, 1890), pp. 477-521. Marginal notes.

23. ff. 275v-295r De anima quidem, secundum quod est perfectio corporis, et de partibus eius ... de generatione igitur et distincione et natura et statu anime et incorruptione et opere tantum dictum est a nobis, etc. Finis [?] ff. 295v-298v blank

Albertus Magnus, *De natura et origine animae*. Glorieux, *Répertoire 6 bj*. B. Geyer, ed., *Alberti Magni opera omnia*, v. 12 (Münster, 1955), pp. 3-44.

24. ff. 299r-354v [prologue and introduction:] Cum animadverterem modernorum figmenta a doctrina Aristotelis presertim in sciencia universalium, que sunt cardines et principia cuiuslibet artis et sciencie, multiformiter deviare ... [f. 302v, text:] Incipiunt propleumata sancti Thome et domini Alberti secundum ordinem. Restat nunc ordine premissis solvere propleumata inter Albertistas et Thomistas breviter introducta ... vere sit intelligendum de habitu perfecto, cuius addicione facultas naturalis liberi arbitrii sit expedita, etc.

Heymericus de Campo (Heymeric van de Velde, c. 1390-1460), *Problemata inter Albertum Magnum et sanctum Thomam*, written 1423-1426, printed Cologne, Iohannes Landensis, 1496 (GKW 12405) and 1517. Hamesse, *Repertorium initiorum* 9229. In its wording our manuscript is rather different from the incunable.

25. ff. 354v-361r Ab initio et ante secula creata sunt omnia. Ecc. 24 [Wisdom of Jesus the son of Sirach 24:14] . Quia vero non aliqua creatura ante secula fuerit, nisi forte quantum ad esse essencie ... proprietates sicut hecitas aut quittitas virtutis intensio caloris est in ipso igne, etc.

Franciscus de Mayronis OFM (François de Meyronnes, d. c. 1328), attrib., *Vinculum de esse essentiae*. Hamesse, *Repertorium initiorum* 238-241. Glorieux, *Faculté des Arts* 100, does not mention this work (which may be an excerpt from one of Franciscus's works).

26. ff. 361r-370v Ad habendum aliqualem noticiam pariter et intellectum circa naturam de esse et essencia secundum mentem Periiphoteticorum [*sic*], quam tribuit eis venerabilis dominus Albertus Magnus ... et plura alia incongrua. Patet eciam ex dictis quod accidens innascitur substancie. Et hec de esse et essencia venerabilis domini Alberti dicta sufficiant, etc. Deo gracias.

Anonymous (Ps.-Albertus Magnus), *Quaestiones de esse et essentia*. Hamesse, *Repertorium initiorum* 1227, 1229.

27. The fragments preserved as sewing guards (see below) are from a printed indulgence issued by Marinus de Fregeno (d. 1486), who sold indulgences for an expedition against the Turks in the years 1473-1480. See similar indulgences printed for him in Lübeck in 1475 and Rostock in 1476 in GKW, *Einblattdrucke*, 905-906.

Paper, ff. I (parchment) + I (paper) + 370 + I (paper) + I (parchment), 315 x 210 mm. Folio folding. Watermarks: var. Briquet 14871-14872 and 14549?? Parchment stays cut from a printed indulgence (see art. 27).

I¹² (flyleaf + ff. 1-11), II-X¹² (ff. 12-119), XI¹² (-12, no loss of text; ff. 120-130), XII-XXXI¹² (ff. 131-370). Horizontal catchwords at right, partly trimmed off.

Three ruling types: (1) (ff. 1-169 and 227-370): board ruling for two columns of 50 lines below top line; ruling type 41, 232 x 140 mm., intercolumnar space 17 mm. (2) (ff. 170-178): frame ruling for one column of script, 41-45 lines, traced in ink with single bounding lines and single through lines. (3) (ff. 179-226) board ruling or/and lead ruling for one column, often of 46 lines, with double bounding and through lines + an additional vertical line in the outer margin and a horizontal one in the upper margin, c. 215 x 120-140 mm.

Probably six scribes, all writing highly abbreviated Gothic scripts. A (ff. 1r-127r = art. 1): Hybrida Currens; B (ff. 131r-169v = artt. 2-3; but art. 3 may be in a separate hand): Semihybrida Currens; C (ff. 171r-225v = artt. 4-19): Semihybrida Currens; D (ff. 227r-262v = artt. 20-21): Hybrida Libraria; E (ff. 263r-295r = artt. 22-23): Hybrida Currens; F (ff. 299r-370v = artt. 24-26): Cursiva Libraria/Currens. Running headlines in art. 1.

Red stroking of majuscules. Red headings only in art. 23. Red plain or slightly decorated initials, 2-9 lines, sometimes taking the shape of a littera duplex or a flourished initial (f. 49v); no initials in artt. 2-3. At the top of the left-hand column of f. 1r there is a blank space (for a small miniature?).

Contemporary binding: unbevelled wooden boards covered with dark brown pigskin, simply decorated with fillets. Spine with four raised bands. Five cylindrical brass bosses and corner and side-pieces on each cover. Remnants of two engraved brass clasps attached to the rear cover, the catches with the inscription "Maria". Yellow edges.

From the library of the Fugger family (their shelfmark "I-C-17" on the front flyleaf r); on this library, see P. Lehmann, *Eine Geschichte der alten Fuggerbibliotheken. Studien zur Fuggergeschichte*, v. 12 and 15 (Tübingen, 1956-1960). Lehmann does not mention this type of shelfmark and does not record the present manuscript (but his research does not extend beyond 1650). No. 25 in a printed auction (?) catalogue. Purchased on the Edwin J. Beinecke Fund.

Quires	folios	ruling type	hand	content
I-XI	1-130	1	A	art. 1
XII-XIX	131-226	1 2 3	B C	artt. 2-19
XX-XXII	227-262	1	D	artt. 20-21
XXIII-XXV	263-298	1	E	artt. 22-23
XXVI-XXXI	299-370	1	F	artt. 24-26

R 16.04.10, 21.03.11

Albert Derolez